

”Okej, det här kan man också prata om” - skolsköterskors och ungdomars upplevelse av verktyget SEXIT

Sofia Hammarström, utvecklingsledare på Kunskapscentrum för sexuell hälsa
och doktorand vid Linköpings universitet

Ida Söderquist, skolsköterska på Skyttbrinks gymnasium

Lisen Törnqvist, skolsköterska på Internationella Engelska Skolan Enskede

SEXIT

En vetenskapligt framtagna metod med följande syfte:

- Att unga som är särskilt risktagande eller utsatta vad gäller sexuell ohälsa, och/eller unga med erfarenhet av våld, ska identifieras och erbjudas relevant vård och stöd.
- Att bidra till ett mer strategiskt preventivt arbete.

Forskning och verksamhetsutveckling

Avhandlingsprojekt på Linköpings Universitet, Institutionen för hälsa, medicin och vård.

Hammarström S, Nilsen P, Lindroth M, Stenqvist K, Bernhardsson S. *Identifying young people exposed to or at risk of sexual ill health: pilot implementation of an evidence-informed toolkit (SEXIT) at Swedish youth clinics*. European Journal of Contraception and Reproductive Health Care. 2019 Feb 7:1-9.
<https://doi.org/10.1080/13625187.2018.1564815>

Hammarström S, Bernhardsson S, Nilsen P, Elisson J, Frostholt E, Lindroth M. *Ask me, listen to me, treat me well and I shall tell - Youth clinic visitors' experiences of systematic assessment of sexual ill health and risk-taking (SEXIT)*. Inskickad men ännu inte accepterad.

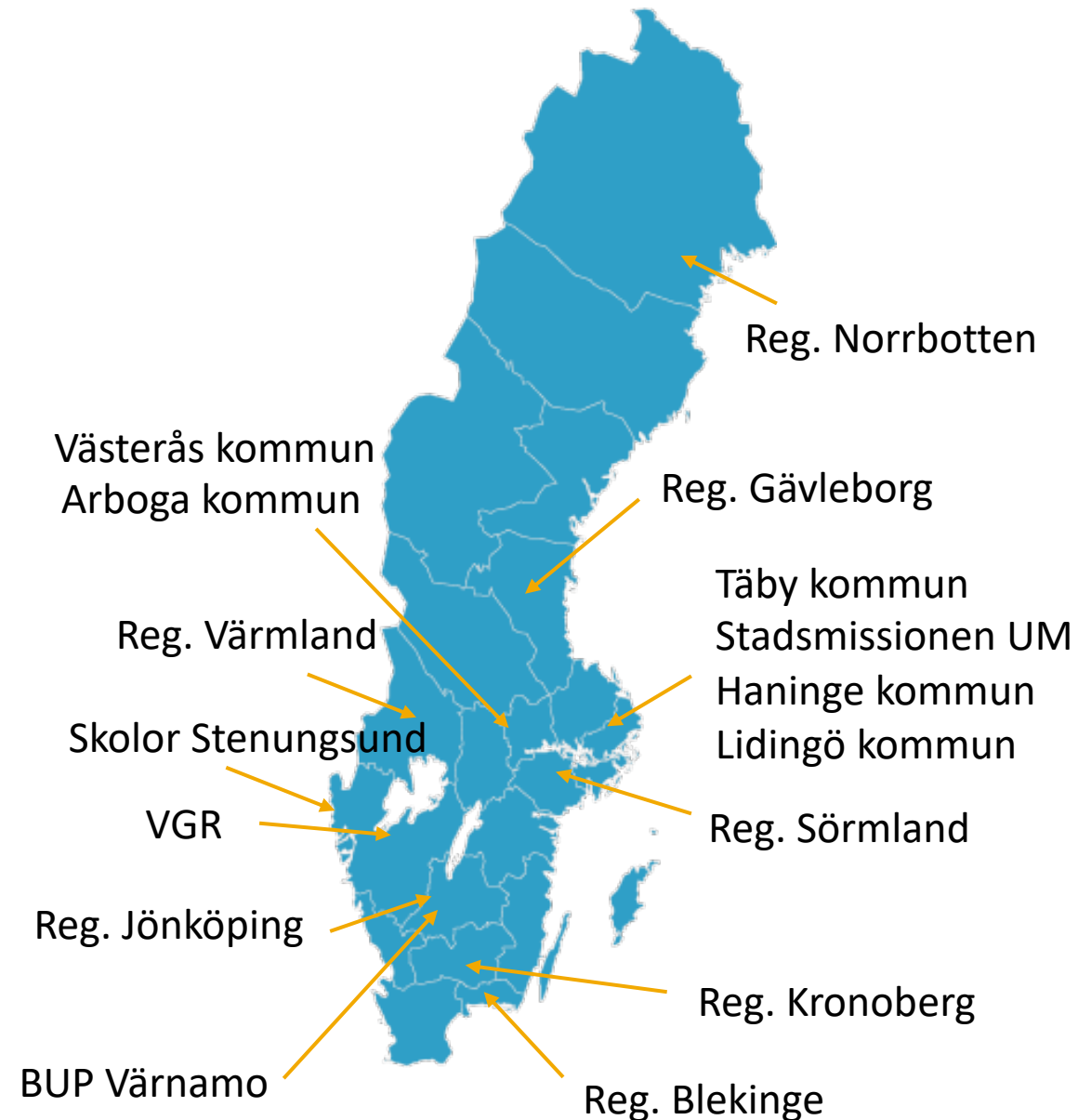
Hammarström S, Lindroth M, Nilsen P, Nolskog P, Bernhardsson S. Staff's experiences of a pilot implementation of the SEXual health Identification Tool for assessing sexual ill health among visitors to Swedish youth clinics: a focus group study. Inskickad men ännu inte accepterad.

Varför behövs SEXIT

- För att sexuell ohälsa och erfarenhet av våld är vanligt och angeläget
- För att den unga kanske inte ser sambanden med sitt "dålig-mående"
- För att det är svårt att fråga och unga sällan berättar självmant
- För att studier visar att människor vill få dessa frågor
- För att kunna ge rätt stöd och behandling
- För att resurser ska riktas till de med störst behov
- För att det saknas rutiner och verktyg

SEXIT nationellt

- ✓ Ungdomsmottagningar i tio regioner
- ✓ Fyra högstadie- och gymnasieskolor i Stenungsund
- ✓ Mini Maria Göteborg

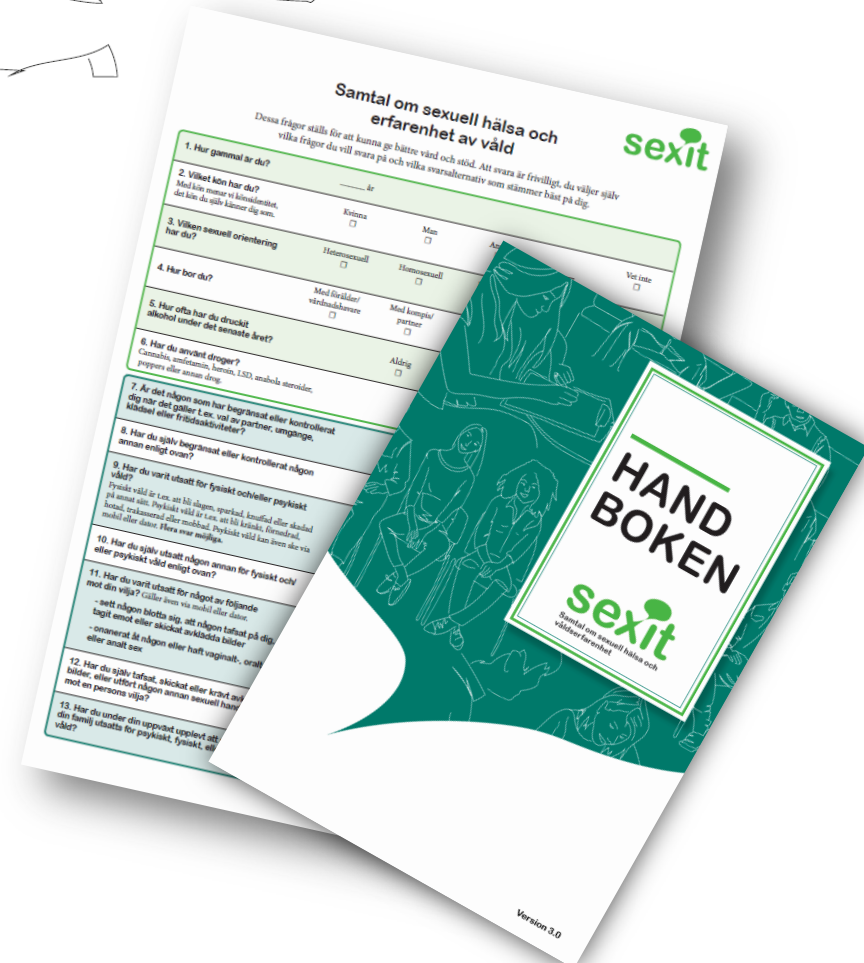

Vad är SEXIT?

En metod i tre delar:

- Utbildning kring unga i risk och användning av SEXIT
- Frågeformulär
- Handboken

Hur ska SEXIT användas?

Här ställer vi frågor om din **sexuella hälsa och** **erfarenhet av våld**

Alla som besöker oss erbjuds att fylla i ett formulär där vi ställer frågor om våld, sexualitet och annat som är viktigt för din hälsa. Dina svar blir sedan underlag för våra fortsatta samtal.

Frågorna ställs för att kunna ge bättre vård och stöd. Att svara är frivilligt, du väljer själv vilka frågor du vill svara på och vilka svarsalternativ som stämmer bäst på dig.

Informationen du lämnar i formuläret hanteras på samma sätt som saker du berättar vid ditt besök, journalen lyder under sekretess och vi som arbetar här har tystnadsplikt. Vi har dock alltid en skyldighet att göra en orosanmälan till socialtjänsten om vi misstänker att någon under 18 år far illa.

sexit

 VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

SRHR.se
sex och reproduktiva och våldsbrotten

Efter inledande information fyller besökaren i det standardiserade frågeformuläret

Personalen går igenom svaren med besökaren och ställer följdfrågor med stöd av handboken

Personalen gör en helhetsbedömning och vidtar åtgärder med stöd av handboken. Personalen journalför det av vikt

Frågorna i SEXIT 3.0

1. Ålder

2. Könsgenhet

3. Sexuell orientering

4. Boende

5. Alkohol

6. Droger

7-8. Begränsad/kontrollerad

9-10. Psykiskt eller fysiskt våld

11-12. Sex mot vilja

13. Bevittnat våld

14. Ålder för sexdebut (självdefinierad)

15. Antal sexpartners

16. STI skydd- Kondomanvändning

17. Graviditetsskydd

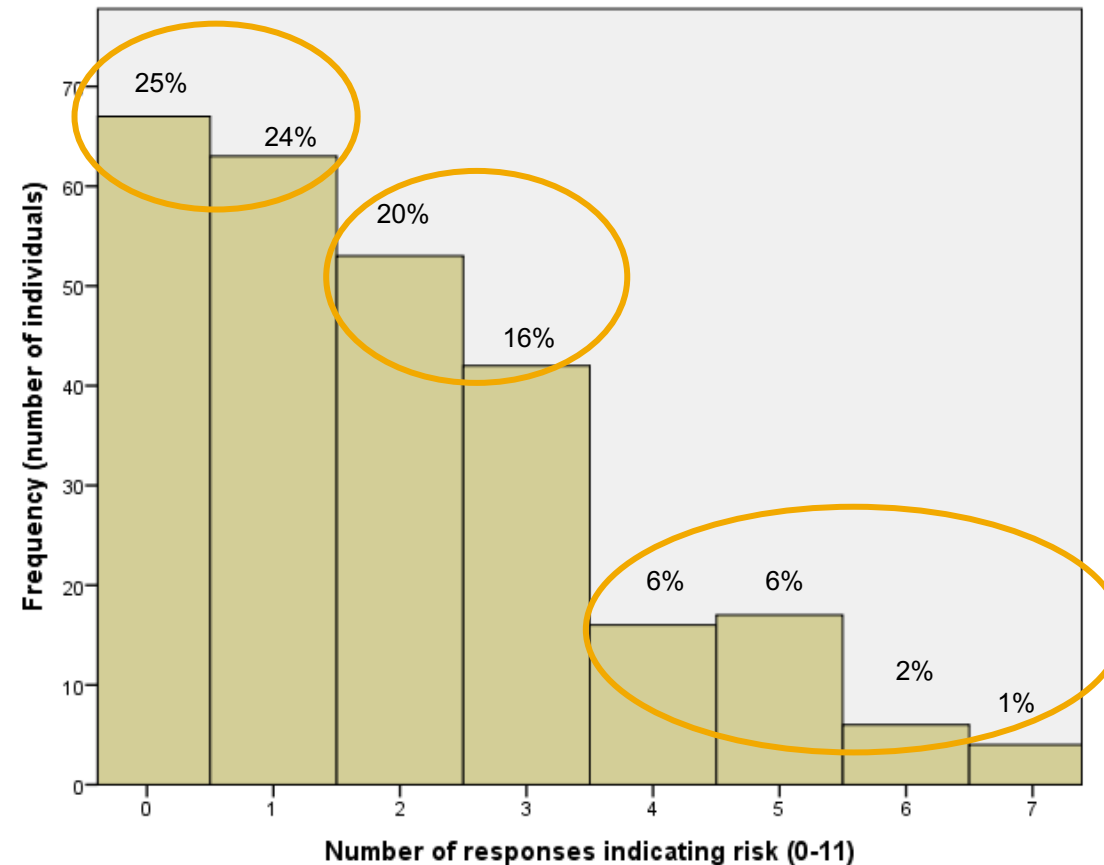
18. Könssjukdomar

19. Oplanerad graviditet

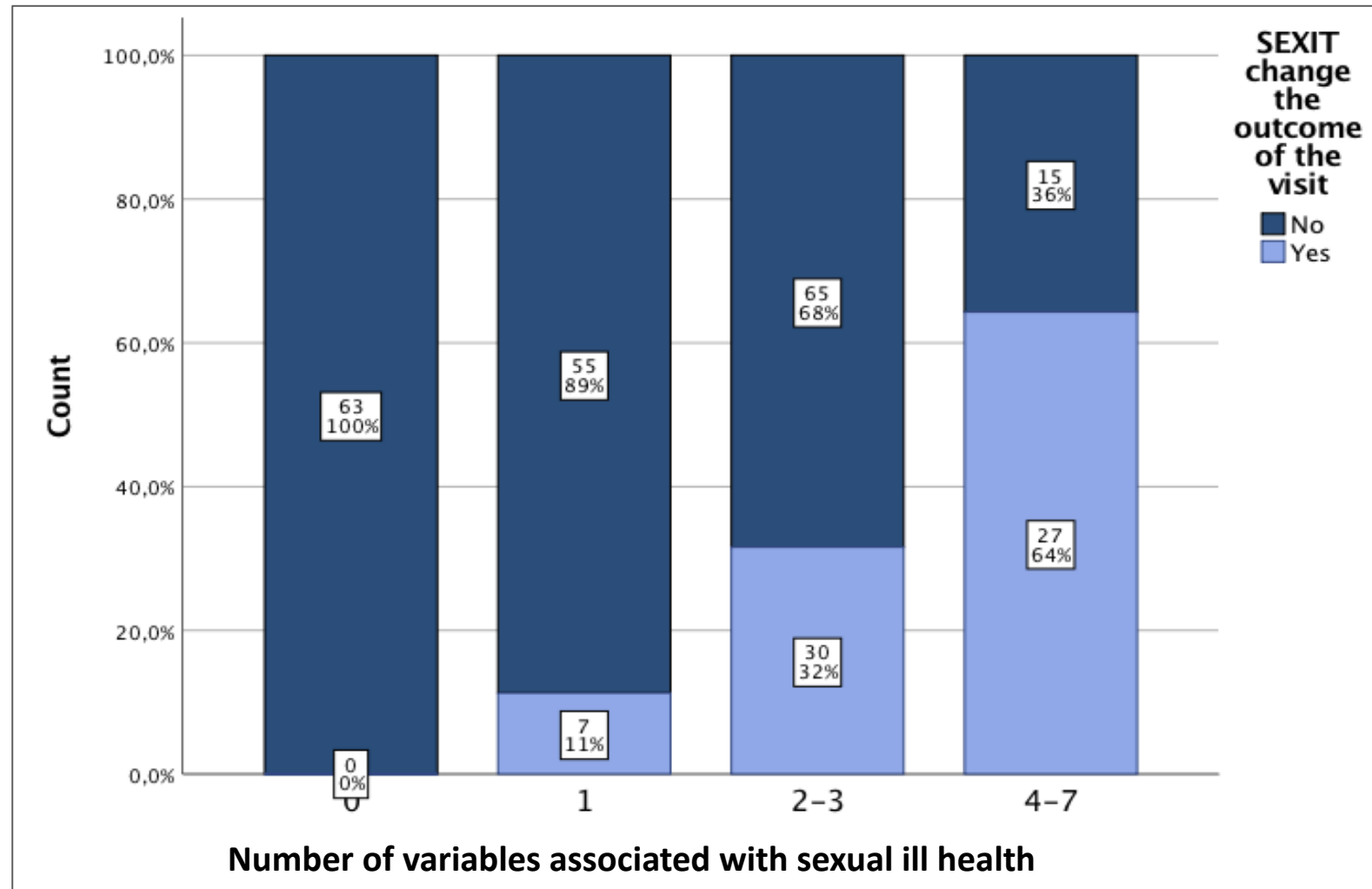
20. Sex som självskada

21-22. Sex mot ersättning

Hälften av besökarna uppvisade 0–1 variabel associerad med sexuell ohälsa, en tredjedel uppvisade 2–3, och 15% uppvisade 4–7 variabler.

Personalen bedömde att användningen av SEXIT påverkade utfallet av besöket i 24% av alla besök.

Besökarnas erfarenheter av SEXIT

Hur var det för dig att svara på det här frågeformuläret?

Skala 1-5 från *Instämmer inte alls* till *Instämmer helt och hållet*

	Medelvärde
Frågorna var viktiga	4,4
Frågorna var obehagliga	1,5
Frågorna var svåra att svara på	1,6

Issues of concern

- Viktiga frågor som berör och som man inte brukar prata om på UM

”Jag har ju varit hos Ungdomsmottagningen för att testa mig och även för att prata med kurator så att jag har ju .. jag är på nåt sätt i dom här frågorna just nu, i min livssituation.” Tina

”Alltså jag tycker det är väldigt viktigt, att man uppmärksammar det liksom, och att, man frågar människor. Em.. så ofta som möjligt tycker jag att man ska göra det egentligen. Så det var väl därför. Det kändes betryggande liksom.” Amanda

Enabling disclosure

■ Sexit underlättar för besökarna att berätta om sina erfarenheter

”via den här enkäten så får ju dom helhetsbilden av mig, bara via enkäten, och det kan ju vara lättare att bara kryssa i här liksom, än att dom skulle fråga och man ska prata om allt det här, och då, efter det, så kan man ju prata om det för då tar ju dom upp det, så slipper man ta upp det själv på samma sätt liksom.” Tina

”det är lättare om man har ett papper att prata om, än om man bara sitter öga mot öga med nån och inte riktigt vet vad som kommer hända. Men har man ett papper så är det så här “ja men, det här kommer vi gå igenom” Och det kan vara skönt för den som får frågorna”. Alice

Road to change

■ Annorlunda besök, efterföljande samtal och konkret vägledning

”Lite ovanligt, det är inte det jag brukar vara där för och ämnet, just sex, är ingenting vi har pratat om tidigare, jag och min kurator.” Emil

”vi gick igenom dom(svaren) och det kändes tryggt och bra liksom. Och sen ifall jag hade svarat nåt speciellt eller nånting som dom tyckte var nåt annorlunda, så tog dom upp det och sa att ”jag ser här att på den här frågan så har du svarat såhär, vill du prata om det eller vill du utveckla ”, ja, kollade läget så att det var okej. Tina

Managing power imbalance

Känna osäkerhet och känna trygghet

”Efteråt så kände jag mig lättad och bara ”okej, men det var inte så himla hemskt” Du vet, man bygger upp i huvudet att ”oh gud tänk om hon tar upp så här jättehemska saker eller att jag ska behöva beskriva detaljerat”. Och sen så kom jag dit och så var hon typ en människa som bara pratade” Sara

”Det var inga konstigheter liksom, det var liksom ”Nu går vi igenom det här precis som vi gör med alla andra” alltså, precis som vi pratar om andra saker på dom här mötena. Sen så hade jag lite frågor om innehållet, alltså ”Varför har ni med den här frågan?” och då kunde jag ju fråga det till barnmorskan sen och så förklarade hon liksom för mig.”
Johanna

Managing power imbalance

■ Respektfullt bemötande, rädd att bli dömd

”Jag kände mig trygg och väl bemött, jag tyckte att det var ganska enkelt och bra, typ.” Astrid

”Hon var förstående .. som jag sa förut, hon var inte dömande alls.” Elsa

”Dom som jobbar inom ungdomsmottagningen- dom är ju vana vid sånt liksom, dom gör ingen stor grej av det men hade jag kanske pratat om det med min .. mamma eller min lärare.., då kanske jag hade fått en helt annan reaktion, liksom. Men det är inte så att nån professionell sitter och bara ”nej men gud, varför gör du så”. Ines

Ask me, listen to me, treat me well and I shall tell.

Ida & Lisen

- Om oss
- Skolsköterskans arbete
- Hur det började

Uppsatsens upplägg och förutsättningar

- Sex skolsköterskor med erfarenhet
- Intervjuer
- Kvalitativ studie

Uppsatsens syfte

- Att belysa skolsköterskors upplevelse av att arbeta med SEXIT i mötet med unga.

Resultat

Struktur och Stöd

”Jag tycker ju att det är så bra att man kan få in en struktur i vilka frågor man ställer för då har man, dels det blir det ju bättre för eleverna som får samma frågor, man får en rutin i att ställa frågorna och så har man en möjlighet att följa upp det på ett annat sätt också.”

Resultat

Det goda samtalet

”Det blev ett väldigt bra screeningverktyg för oss, för vi upptäckte väldigt mycket, jag fick ju massor av, jag fick ju veta väldigt mycket av eleverna som jag inte hade fått veta om vi inte hade haft det här SEXIT-formuläret”

Resultat

Utmaningar och hur de hanteras

”Det gäller ju att inte gå igång, det är ju en utmaning i sig att inte triggas och vända upp och ner på himmel och jord för det är säkert inte det som behövs och inte det bästa alltid heller men fasen – vad ska jag göra här?”

Är SEXIT något för skolsköterskan?

Tack för oss!

"Jag är jättetacksam, det har gjort att jag är bättre på mitt jobb"

Nyfiken på att använda SEXIT i din skola?

Vi söker högstadieskolor för planerat forskningsprojekt kring användning av SEXIT i elevhälsosamtalen åk 8, i samarbete med Psykologiska institutionen, Göteborgs Universitet.

Ansvarig: Jennie Fessè, leg. psykolog, doktorand och utvecklingsledare på Kunskapscentrum för sexuell hälsa

Jennie.fesse@vgregion.se

Anmälan till SEXIT nyhetsbrev samt material, forskning, uppsats och info finns på: <https://www.srhr.se/kurssida/SEXIT>

Kontaktuppgifter

Sofia Hammarström | Utvecklingsledare och doktorand

Kunskapscentrum för sexuell hälsa

sofia.hammarstrom@vgregion.se 0700 - 82 50 82

Ida Söderquist | Skolsköterska

Skyttbrinks gymnasium

ida.soderquist@gmail.com

Lisen Törnqvist | Skolsköterska

Internationella Engelska Skolan Enskede

lisen.tornqvist@gmail.com